

Список використаних джерел

1. Словарь терминов, относящихся к алкоголю, наркотикам и другим психо-активным средствам. Всемирная организация здравоохранения, Женева, 1996. – ISBN 9241544686. – 80 с.
2. Закон України 15 лютого 1995 року «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>
3. Митрофанов І. І. Кримінально-правові засоби впливу на паркозалежних осіб, які вчинили злочини [Текст] : автореферат дис.... канд. юрид. наук : 12.00.08 Кримінальне право. Кримінологія. Кримінально-виконавче право. / І. І. Митрофанов. – Д.: Б. в., 2009. – 20 с.
4. Смусевич А. Б. Неалкогольные токсикомании (паркомании) // Справочник по психиатрии / Под ред. А. В. Снежневского. – М., 1974. – 246 с.
5. Евлюев, Д. И. Личность паркомана-преступника и ее социальная реабилитация в государствах-участниках Союза Беларуси и России: автореф. Дис. ... к.ю.п. Специальность 12.00.08 – Уголовное право и криминология; Уголовно-исполнительное право. – М., 2002. – 24 с.

КОСОЛАП О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри криміналістики

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРОМ

Сучасні інформаційні технології здійснили справжню революцію серед звичних раніше засобів та способів спілкування, зв'язку, передачі та поширення інформації. Внаслідок чого, великий обсяг інформації, який перебуває в Інтернет-просторі, потребує належного механізму використання, узагальнення, контролю, і, в першу чергу, — з боку держави. Актуальною стає тематика використання інформації, що міститься в Інтернеті, зокрема в соціальних мережах, для виявлення та розслідування злочинів.

Окремі аспекти проблем правового регулювання Інтернет-простору з метою використання даних для виявлення та розслідування злочинів у своїх роботах досліджували В. Б. Вехов, І. О. Воропов, В. Д. Гавловський, А. М. Новицький, В. П. Шеломенцев та ін. Але, на жаль, не лише питання правового регулювання використання соціальних мереж, а й взагалі деякі аспекти використання та функціонування Інтернет — простору в нашій країні залишаються невисвітленими на законодавчому рівні. Тому актуальним є вивчення та аналіз

зарубіжного досвіду правового регулювання мережі Інтернет з метою врахування позитивних аспектів.

У науковій літературі сформувалися основні підходи до правового регулювання Інтернет — простору, усталеним стало поняття «управління Інтернетом». Суб'єктами ж такого управління виступають уряди, приватний сектор та громадянське суспільство. Кожен із таких суб'єктів, при виконанні своєї відповідної ролі, розробляє та застосовує загальні норми, принципи, правила та процедури ухвалення рішень і програм, які регулюють еволюцію та застосування Інтернету [1]. Визначення регулятора відносин, які виникають в мережі Інтернет, обсяг його повноважень та методи фільтрації контенту і є критерієм для виділення основних підходів щодо здійснення регулювання правопідпорядкованих в Інтернет-просторі.

Так, цікавими є кардинально різні позиції законодавців до правового регулювання, впровадження та розвитку Інтернет — технологій Сполучених Штатів Америки та Китайської Народної Республіки. Управління Інтернет — простором та контроль за його діяльністю у США здійснюється завдяки об'єднання зусиль як уряду, приватного сектору, так і громадянського суспільства. Прослідкувати за такою тенденцією вдається на підставі аналізу законів «Про протидію тероризму» від 2001 р. (PATRIOT Act) [2] та «Про нагляд за діяльністю спецслужб» зі змінами [3], відповідно до яких уряд наділяє правоохоронні органи широкими повноваженнями щодо моніторингу Інтернет — контенту. А вже на підставі «Акту про захист дітей в Інтернеті» [4] уряд Сполучених Штатів заохочує Інтернет — компанії співпрацювати з правоохоронними органами, розподіляючи федеральну систему знижок за встановлення програмних фільтр-пакетів у школах та бібліотеках.

«Інтернет — це засіб для роботи, а не дозволя» — цей вираз широко розповсюджений у Китайській Народній Республіці та дає можливість чітко зрозуміти відношення влади до процесів, які виникають в Інтернет-просторі. Необхідно підкреслити, що основним суб'єктом, який здійснює «управління Інтернетом», є уряд. Влада Китаю, усвідомивши неможливість пілотованого контролю над усіма діями користувачів мережі, перерозподілила функції контролю між органами влади та операторами зв'язку на місцях, свій контроль за мережею Інтернет здійснює і спеціальне поліцейське відомство, покликане слідкувати за змістом Інтернет-сайтів. В країні успішно функціонує проект «Золотий щит», в рамках якого утворена складна система фільтрації вмісту Інтернету; перевірки підлягають не тільки ресурси всередині КНР, але й проблемні, на думку держави, зовнішні ресурси [5, 174]. Заборонено у країні є анонімне спілкування, на законодавчому рівні встановлено обов'язок реєстрації сайтів, передбачена також реєстрація потенційних Інтернет — користувачів із обов'язковим зазначенням особистих даних (ім'я, адреса, ідентифікаційний код).

Окремої уваги заслуговує підхід до правового регулювання Інтернет — простору урядом Великобританії, оскільки основне місце для вирішення цього питання відводиться громадянському суспільству. Зокрема, національна «гаряча лінія» «Фундація нагляду за мережею Інтернет» (Internet Watch Foundation) [6], яка здійснює моніторинг Інтернет — контенту у Великобританії, на постійній основі формує, узагальнює та оновлює «чорний список» на основі звернень громадян, який потім направляється Інтернет — провайдерам, які, в свою чергу, інформують національний відділ з боротьби зі злочинністю (National Crime Squad).

Наведені позиції є лише фрагментарною характеристикою основних підходів до регулювання використання Інтернет — простору, проте вони дають змогу визначити загальну концепцію держави щодо основних напрямків правового регулювання, окреслити суб'єктів його здійснення та виявити загальні, спільні проблеми, які можуть виникнути у держави, використовуючи один з підходів до правового регулювання.

Отже, цілком очевидним є те, що Інтернет — простір, як системне явище, потребує комплексного підходу до його дослідження та вивчення. Зокрема, правового регулювання на законодавчому рівні потребують окремі напрями взаємовідносин, які виникають в мережі (віртуальному світі), але їх наслідки мають або можуть мати свій матеріальний вираз. Необхідно також визначити особливості статусу учасників таких правовідносин, адже Інтернет-користувачами є люди, наділені правами та обов'язками. Тож забезпечення їх належної реалізації та можливості захисту є прямим обов'язком кожної держави.

Список використаних джерел

1. Доклад рабочей группы по управлению Интернетом. Шато ле Босси, 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.isu.org.ua>
2. The USA PATRIOT Act: Preserving Life and Liberty [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.congress.gov>
3. Foreign Intelligence Surveillance Act [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.congress.gov>
4. Children's Internet Protection Act| Federal [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.fcc.gov/consumers/guides/childrens-internet-protection-act>
5. Ибрагимова Г. Стратегия КНР в области управления Интернетом и обеспечения информационной безопасности / Галия Ибрагимова. // Индекс безопасности. 2015. № 1. С. 169–182.
6. Welcome to the Internet Watch Foundation [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.iwf.org.uk/>